

βοτανίζω πολλαχ. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Κρώμν. Ὀφ. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) βοτανίζου Εὐβ. (Κύμ.) Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) Σκυρ. Τσακων. βοτανίζ-ζου Εὐβ. (Κουρ.) βοτανίζου πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βοτανίν-νου Λυκ. (Λιβύσσ. Μάκρ.)

Τὸ μεταγν. βοτανίζω.

1) Ἐκρίζωνω τὰ εἰς καλλιεργημένην γῆν φυόμενα ἄγρια χόρτα πολλαχ. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Κρώμν. Ὀφ. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Τσακων.: *Βοτανίζω τὸν κῆπο* — τὸ χωράφι κττ. *Βοτανίζω τὰ κουκκιά κττ. πολλαχ. Βοτανίζω τὰ λάχανα Χαλδ. || Ἄσμ.*

Τὸ μνήμα μου χορτάρασε, ἔλα νὰ βοτανίσῃς, νὰ χύσης μαῦρα δάκρυα, ἴσως καὶ μ' ἀναστήσῃς Πελοπ. (Γορτυν.)

Ἄ δὲν δῆς τὸ δάφο μου καὶ βγάλῃ χορτάρακι, ἔλα βοτάνισέ μου τὸν μὲ τ' ἄσπρο σου χερτάκι Κρήτ.

Οὔτε 'ς τὸ λουτρό τὴν εἶδα οὔτε 'ς τὴν ἐκκλησά...

τὰ βασιλικά της ὁρεῦεν καὶ βοτάνιζεν

(ὁρεῦεν = ἄρδευεν) Σινώπ. Συνών. ἀγριολογῶ (II), ἀποχορταρίζω 1, βοτανολογῶ 1, ξεβοτανίζω, ξεχορταρίζω, ξεχορταρίζω, ξεχορτίζω. β) Ἀραιώνω τὰ φυτὰ διὰ νὰ δυνηθοῦν ν' ἀναπτυχθοῦν Πόντ. (Τραπ.)

γ) Δρέπω, συλλέγω φυτὰ ἢ ἱαματικά βότανα Πελοπ. (Καλάβρυτ. Λακων.): Ἄσμ.

Μέσα 'ς τὸν κῆπον ἤμουνα, μέσ' 'ς τὰ κηπουρικά μου, τὰ σέλινα βοτάνιζα, τὰ πράσα πρασολόγουν

Λακων. Συνών. βοτανολογῶ 1 β. 2) Σκάπτω τὴν γῆν ἀβαθῶς διὰ νὰ φυτεύσω φυτὰ Θράκ. (Ἀδριανούπ.) 3) Βοτανιάζω 2, ὁ ἰδ., Κέρκ. Πελοπ. (Καλάβρυτ.) Πόντ. (Κρώμν. Ὀφ. Τραπ. κ. ἄ.): Ἐβοτάνισα τὴ γερὰ (τὴν πληγὴ) Ὀφ. Ἐβοτάνισαμε τὸ παιδί αὐτόθ. 4) Δηλητηριάζω Λυκ. (Λιβύσσ. Μάκρ.) Συνών. φαρμακώνω.

Μετοχ. βοτανισμένος 1) Ναρκωμένος, ζαλισμένος Θεσσ. (Ζαγορ.) β) Ἀδιάθετος Θεσσ. (Ζαγορ.) 2) Μεθυσμένος Α.Ρουμ. (Φιλιπούπ.) 3) Ὁ πιὼν μαγικὸν φάρμακον Μακεδ.

βοτανικὸ τό, Κέρκ. Κρήτ. Χίος.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. βοτανικός = ὁ ἐκ χόρτων, ὁ ἐκ βοτανῶν.

Φάρμακον ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Πᾶρε, γιαιτρέ, τὰ γιαιτρικά καὶ τὰ βοτανικά σου, τὸ νόνο ποῦ 'χω 'ς τὴ γαρδιά δὲ γράφου δὰ χαρδιά σου

Κρήτ. Συνών. βοτάνι (I) 4.

βοτάνισμα τό, πολλαχ. βοτανίσμα πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. βοτανίσμα Ἠπ. Θεσσ. (Τίρναβ.) βοτανίσμα Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.) βοτανίσμα Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Ἐκ τοῦ ρ. βοτανίζω.

Ἡ ἐκρίζωσις ἀγρίων χόρτων ἐκ καλλιεργημένης γῆς. Συνών. βοτάνι (II), βοτανολόγημα, βοτανολόγι, βότανος 1.

βότανο τό, βότανον Πόντ. βότανο σύνθη. βότανου πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. σβότανου Σαμοθρ. γότανο Ρόδ. (καὶ βότανο).

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐς. βότανον.

Βοτάνι, ὁ ἰδ.

βοτανολόγημα τό, ἀμάρι. βοτανολόισμα Θήρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βοτανολογῶ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Βοτάνισμα, ὁ ἰδ.

βοτανολόγι τό, Λεξ. Δημητρ. βοτανολοί Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βοτανολογῶ.

Βοτάνισμα, ὁ ἰδ.

βοτανολογῶ Θράκ. Κύθηρ. Πάρ. Πελοπ. (Καλάβρυτ.)—Λεξ. Δημητρ. βοτανολογῶ Λεξ. Δημητρ. βοτανολογῶ Μακεδ. (Σισάν.) κ. ἄ.

Τὸ ἀρχ. βοτανολογῶ.

1) Βοτανίζω 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. β) Βοτανίζω 1 γ, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. 2) Ἀλιεύω γαρίδας Πάρ.

* **βοτανόπουλλον** τό, βοτανόπον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. βοτάνι καὶ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ. -πουλλον, δι' ὁ ἰδ. -πουλλος.

Μικρὰ ποσότης φαρμάκου: Δός με ἕναν ξάι βοτανόπον ἃς θήκω 'ς σὴ γερὰ μ'.

βότανος ὁ, Ἠπ. (Κόνιτς. Χιμάρ.) Κύπρ. Πελοπ. (Βούρβουρ. Γέμμ. Γορτυν. Καλάβρυτ. Κίτ. Λακων. Μάν. Μεσσ.)—Λεξ. Βλαστ. 298. βότανο τό, Εὐβ. (Κουρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βοτανίζω.

1) Βοτάνισμα, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Πάμε 'ς τὸν βότανον Κύπρ. β) Ὁ χρόνος τοῦ βοτανίσματος Πελοπ. (Βούρβουρ. Γέμμ. Γορτυν. Καλάβρυτ.) 2) Περιληπτικῶς τὰ εἰς τοὺς ἀγροὺς φυόμενα ζιζάνια Πελοπ. (Μεσσ.): Τὸ ἔσπειρα μὲ βροχὴ τὸ χωράφι κ' ἔχει πολὺ βότανο.

* **βοτράλι** τό, βοτράλι Τσακων.

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. βότρεος, παρ' ὁ καὶ βότρε, διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άλι.

Μικρὰ σταφυλή: Ἀ ἀλεποῦ ἔρι μπαῖνα πᾶσα 'ργὰ τὰν ἄμπελε το' ἔρι ρωγαλίντα τὰ βοτράλια (ἢ ἀλεποῦ μπαίνει κάθε βράδυ εἰς τὸ ἀμπέλι καὶ ρωγαλίζει, τρώει τὰ σταφυλάκια).

βότρεος ὁ, Ρόδ. βότρε Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. βότρεος.

1) Σταφυλή ἐνθ' ἄν. Συνών. βοτρώδι Α 1. 2) Οἶνος Τσακων.: Καλὲ βότρε.

βοτρυδάκι τό, ἀμάρι. βοτρυδάτσι Μεγίστ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. βοτρώδι διὰ τῆς καταλ. -άκι.

Μικρὰ σταφυλή. Συνών. *βοτρυδόπουλλον, τσαμπάκι.

βοτρώδι τό, βοτρώδιν Πόντ. (Κερασ.) βοτρώδι

Ἠπ. Κεφαλλ. Κῶς Ρόδ. κ. ἄ. βοτρώδ' Πόντ. (Ἀμισ. Ἰμερ. Κοτύωρ. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) βοτρώδ' Μακεδ. Σέρρ.) βοτρώδι Μακεδ. (Μελέν.) Μεγίστ. βοτρώδιν Λυκ. (Λιβύσσ.) βοτρώδι Πόντ. (Οἶν.) Σύμ. φ'τρώδ' Μακεδ. (Βελβ. Βέρ. Καταφύγ.) βοτρώ Ρόδ. βοτρώρι Πόντ. (Οἶν.) βοτρώλιν Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. βοτρώδιον. Τὸ βοτρώ ἐκ τοῦ βοτρώ ἐκπεσόντος τοῦ δ.

Α) Κυριολ. 1) Σταφυλή Μακεδ. (Μελέν. Σέρρ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) Ρόδ. Σύμ. Συνών. βότρεος 1, τσαμπί.

β) Ἡ μετὰ τὸν τρύγον παραγομένη νέα σταφυλή μικρὰ τὸ μέγεθος καὶ βραδέως ὠριμάζουσα Ἠπ. Συνών. ἀντιρρίδι 2, ἀποστάφυλο, χαμπανός, κουδούνι.

2) Τὸ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ραγῶν ἀπομένον ξυλῶδες μέρος τῆς σταφυλῆς Κεφαλλ. Μακεδ. (Βελβ. Βέρ. Καταφύγ.) Συνών. βότρυχος 1, τσαμπουρο.

Β) Μεταφ. 1) Ἐκφυμα σαρκῶδες τοῦ δέρματος μοιον πρὸς σταφυλὴν Κῶς. 2) Ὁ λοβὸς τοῦ ὠτός, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται τὸ ἐνώτιον Πόντ. (Οἶν.) 3) Ὁ μῦς τῆς κνήμης Πόντ. (Ὁφ.): Πολλὰ ἐπορπάτεσα τῶαί ἐπόνεσε τοῦ ποδαρι' μ' τὸ βοτρυδ'.

βοτρυδολόγος ὁ, Λευκ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βοτρυδί καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. λόγος, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 247. Ὁ συλλέγων τὰς μετὰ τὸν τρυγητὸν ὑπολειπομένας μισθὰς ὀψίμους σταφυλάς.

βοτρυδολογῶ, Λευκ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βοτρυδολόγος.

Συλλέγω τὰς μετὰ τὸν τρυγητὸν ὑπολειπομένας ὀψίμους σταφυλάς.

* **βοτρυδόπουλλον** τό, βοτρυδόπον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βοτρυδί καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -πουλλον, δι' ἣν ἰδ. -πουλλος.

Βοτρυδάκι, ὁ ἰδ.

βότρυχος ὁ, Μεγίστ. βούτρυχος Μεγίστ. βούτρυχας Μεγίστ. βούρυχο τό, Εὐβ. (Κουρ. Κύμ.) βέρυχο Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) γούρυφο Εὐβ. (Κονίστρ.)

Τὸ ἀρχ. οὗς. βότρυχος = βόστρυχος. Διὰ τὸν τύπ. βούρυχο πβ. ἄρωπος παρὰ τὸ ἄθρωπος.

1) Βοτρυδί **A 2**, ὁ ἰδ., Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. Κουρ. Κύμ.) Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Γαλην. 6,576-7 «τὴν τοῦ στεμφύλου προσηγορίαν ἐπιφέρουσιν αὐτῷ τῶν κλημάτων ἐκπεφυκότι ριζώματι τῶν ραγῶν» τοῦτον ἡμεῖς βότρυχον καλοῦμεν, ὅθεν ἐξήρτηται αἱ ραγάδες». 2) Σταφυλὴ ἀτροφικὴ μὲ ξηρὰς ράγας Εὐβ. (Κουρ.): Φέτι ἐν εἵδαμε καλὸ σταφύλι, οὐλ-λο βούρυχα μαζ-ζέψαμε. 3) Μεταφ. τὸ περὶ τὰς κνήμας κρέμασμα τῆς βράκας Μεγίστ.: Ἄσμ.

Ἐκαμα τ' ἀντροῦ μου βράκαν | τσαὶ τοῦ γροῦ μου
πανωβράκαν
το'ἔλειπεν ἡ σέλλα βούλη | τσαὶ τὰ θυὸ τὰ ποδινάρα,
ἔλειπεν τσ' ἡ βούτρυχος | ἀουπίσω τσ' ἀουμπρός.

βοτσαλάκι τό, βησσαλάτσιν Μεγίστ. βηζαλάτσι Μέγαρ. βοτσαλάκι σύνηθ.

Ἵποκορ. τοῦ οὗς. βότσαλο διὰ τῆς καταλ. -άκι.

1) Μικρὸν θραῦσμα κεραμιδίου, ὄστρακον Μεγίστ.: Φρ. Τὸν ἐπίασαν μὲ τὰ βησσαλάτσα (τὸν διεπόμπευσαν διὰ τὴν κακὴν του διαγωγὴν). β) Μικρὸν θραῦσμα λιθίνης πλακὸς Μέγαρ. 2) Μικρὰ ψῆφος αἰγιαλοῦ ἢ ποταμοῦ σύνηθ.

βοτσαλένιος ἐπίθ. ΝΧαλιορ. Ὑδρέικ. Θρῶλ. 122 βησσαλένιος Κάλυμν.

Ἐκ τοῦ οὗς. βότσαλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος.

1) Πήλινος, ὄστράκινος Κάλυμν. 2) Στρωμένος μὲ βοτσαλάκια, μικρὰς ποταμίας ἢ αἰγιαλίας ψήφους ΝΧαλιορ. ἐνθ' ἀν.: Βοτσαλένγα παραλία.

βότσαλο τό, βήσσαλον Κῶς Μεγίστ. Χίος βήσσαλο Εὐβ. (Κουρ. Κύμ. κ. ἀ.) Ζάκ. Ἡπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Κύθν. Λευκ. Μέγαρ. Μεγίστ. Τήλ. κ. ἀ.—Λεξ. Δημητρ. βήσσαλον Θράκ. (Αἰν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Λεβάδ.) βέσσαλον Κύπρ. Πόντ. (Οἶν.) βήσσελο Τήν. βήσσιλον Θράκ. (Αἰν.) ἦσσαλον Κάρπ. γήσσαλον Κάρπ. βάσ-

σαλο Εὐβ. (Κύμ.) Πελοπν. (Καλάμ.) βότσαλο σύνηθ. βότσαλον πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. φήσσαλο Ἡπ. μήσσαλο Εὐβ. (Κύμ.) Ἰκαρ. μέσσαλον Κύπρ. δήσσαλο Σύμ. βήσσαλε Τσακων. δήσσαλε Τσακων. βήσσαλη ἢ, Ἡπ. Ἐκ τοῦ μεσν. οὗς. βήσσαλον. Ἰδ. GMeyer ἐν Bezz. Beitr. 19,54.

1) Ὀπτή πλίνθος, τοῦ βλο Κρήτ. Λευκ. Πόντ. (Οἶν.) —Λεξ. Δημητρ. 2) Θερμὴ πλίνθος ἢ κεραμὶς ἐπιτιθεμένη ἐπὶ τῆς κοιλίας τοῦ πάσχοντος ἀπὸ κωλικόπονον πρὸς παῦσιν τῶν πόνων. Κρήτ. Κύθν. Τσακων. Χίος.

β) Κεραμὶς θερμὴ τιθεμένη ἐντὸς σίτου πρὸς ἀφαίρεσιν τῆς ὑγρασίας Κρήτ. γ) Κεραμὶς ἐμβαλλομένη εἰς τὸν φούρνον καθ' ὃν χρόνον ψήνονται οἱ ἄρτοι πρὸς ἐλάττωσιν τῆς θερμότητος Ἡπ. Κύπρ. Λευκ.—Λεξ. Δημητρ.: Παροιμ. φρ. Χώνει βήσσαλα καὶ βγάνει καρβέλια ἢ κουλούρα (ἐπὶ ἀνθρώπου εὐδοκιοῦντος ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν) Ἡπ. Λευκ. 3) Τεμάχιον κεραμίδος, ὄστρακον Εὐβ. (Κουρ. Κύμ. κ. ἀ.) Ζάκ. Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Κύπρ. Κῶς Λευκ. Μέγαρ. Μεγίστ. Πελοπν. (Καλάμ.) Πόντ. (Οἶν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Τήν. Χίος κ. ἀ.: Φρ. Τὸν ἐπίασαν μὲ τὰ βήσσαλα (τὸν διεπόμπευσαν διὰ τὴν κακὴν του διαγωγὴν) Μεγίστ. Νὰ μὴ σοῦ μείνη βήσσαλο! (ν' ἀπολέσης τὰ πάντα, νὰ καταστραφῇς οικονομικῶς) Λευκ. κ. ἀ. Νὰ σὲ γράφουνε 'ς τὸ βήσσαλο! (εἶθε ν' ἀποθάνῃς! Ἡ φρ. ἐκ τῆς συνηθείας νὰ γράφῃ ὁ ἱερεὺς τὸ ὄνομα τοῦ ἐνταφιαζομένου ἐπὶ τεμαχίου ὄστράκου καὶ νὰ ρίπτῃ αὐτὸ ἐντὸς τοῦ τάφου) Κύμ. || Παροιμ. Ἐχῶσε τὸ πέταλο κ' ἠῤῥηκε βήσσαλο (ἐπὶ τοῦ ζημιωθέντος εἰς ἐπιχείρησιν, εἰς τὴν ὁποίαν κυτέβαλε μεγάλα κεφάλαια) Κεφαλλ. || Ἄσμ.

Ἦ τὸ κεραμίδι γένονται, 'ς τὸ βήσσαλο δειπνᾶνε Λευκ.

Παίρνει λιθάριον 'ς τὴν πονδᾶ καὶ βήσσαλα 'ς τὰ χέρσα Αἰτωλ. β) Θραῦσμα, σύντριμμα ἐν γένει Θράκ. (Αἰν.) Λευκ. Στερελλ. (Ἀράχ. Λεβάδ.) Τήλ.—Λεξ. Δημητρ.: Ἔσπασε τὴν τσανάκα κ' ἔκαμν τὴν βήσσαλα Τήλ. Συνών. θρύψαλλο, συντρίμμι. 4) Λίθος μικρὸς στρογγυλοειδὴς καὶ λεῖος τὴν ἐπιφάνειαν ὥς ἡ παραθαλασσία ἢ ποταμὶα ψῆφος σύνηθ.: Δρόμος στρωμένος μὲ βότσαλα σύνηθ. || Φρ. Παίζω τὰ βότσαλα (ἐν τῇ παιδιᾷ τῶν πεντοβόλων) Πελοπν. (Αἰγ.) || Ποίημ.

Ξανθὸ παιδί 'ς τοῦ ὠραίου γαλοῦ τὰ βότσαλα γερμένο ΠΝιρβάν. ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 274. Συνών. βο-λάκι 2, βόλι 3. β) Λιθάριον ἐν γένει Ἡπ. Σῦρ.: Φρ. Τὸν πῆρανε μὲ τὰ βότσαλα (τὸν ἐλιθοβόλησαν) Σῦρ. Κάη τὸ ψωμί κ' ἐγίν' βήσσαλο (σκληρὸν ὥς λίθος) Ἡπ.

5) Τὸ τμήμα τοῦ φούρνου τὸ μετὰ τοῦ στομίου καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους Σύμ. 6) Τὸ ἔδαφος τοῦ φούρνου Σύμ. 7) Τὸ μέρος τῆς ἐστίας, ὅπου ἀνάπτεται τὸ πῦρ Σύμ. 8) Πράγμα κατάψυχρον Κάρπ.—Λεξ. Δημητρ.: Ἐγύριξε 'ς τὸ χόνη κ' εἶναι τὰ πόδια του βήσσαλο Λεξ. Δημητρ.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βήσσαλα τοπων. Κέρκ. (Ἀργυραδ.)

βοτδατὲ ἐπίθ. Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. βοτδίου.

Ὁ κατελιημένος ὑπὸ οἴστρου, ὁ οἰστρηλατούμενος.

βοτδίου Τσακων.

Κατὰ ΜΔέφνερ Λεξ. 76 ἐκ τοῦ ἀρχ. οἰστρω. Κατὰ Γ' Αναγνωστόπ. ἐν Byzant. Zeitschr. 25,370 ἡ ἐτυμολογία αὕτη ἀπίθανος.

Καταλαμβάνομαι ὑπὸ οἴστρου, οἰστρηλατοῦμαι, ἐπὶ